INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE – O RESURSĂ CU UN MARE POTENȚIAL PENTRU CREȘTEREA ECONOMIEI NAȚIONALE CA DEZIDERAT SPRE CERCETAREA ECONOMIȘTILOR

Manşuc JOLDÎBAEVA

Edificarea unei economii cu un mediu de afaceri bazat pe inovații şi competitivitate este posibil prin consolidarea procesului investițional, fiind un proces economic complex ce presupune adesea un mix de resurse financiare, materiale şi umane substanțiale. Deoarece toate aceste resurse sunt limitate obligă factorii de decizie să găsească combinația optimă a acestora în vederea eficientizării proceselor economice. Cu referire la activitatea investițională, expansiunea investițiilor străine directe a crescut în ultimii ani în mod excepțional.

În prezent, în mare măsură anume datorită faptului că investitorul are posibilitatea să-şi exercite controlul deplin asupra activității capitalului plasat peste hotare, investițiile străine directe depăşesc net, ca volum şi importanță, investițiile internaționale de portofoliu [2, p.13].

Alocarea resurselor de capital străin într-un proiect de investiții fără o analiză prealabilă a eficienței unei astfel de decizii, poate conduce la pierderea totală sau parțială a capitalului investit. Există o permanentă preocupare din partea specialiştilor pentru găsirea unor indicatori adecvați, în măsură să ofere o imagine cât mai complexă asupra eficienței unui proiect de investiții şi care să permită luarea unei decizii corecte în privința alocării acestor investiții în proiecte profitabile.

Efectuarea unei investiții se face cu ajutorul unor analize bazate pe calcule complexe. Un rol important în cadrul acestei analize joacă cercetarea principalelor rezultate înregistrate în evoluția economico-financiară în perioada 2007-2012. Acest interval de timp este caracterizat de evoluția economică sub impactul câtorva evenimente cu impact major asupra dezvoltării social-economice.

Caracterizând structura fluxului net al investițiilor străine directe în 2012 (Tabelul 1) se poate de evidențiat că investițiile în formă de „***alt capital”,*** ai cărei indici în anul 2009 au fost negativi, în anul 2012 a evoluat considerabil, constituind 23,42 mil. dolari SUA. În sectorul bancar, investițiile de capital în anul 2012 au fost cele mai scăzute în ultimii 5 ani. Este important de menționat că venitul reinvestit în totalul investițiilor străine directe a înregistrat valori negative, ceea ce confirmă instabilitatea încrederii investitorilor străini în situația economică a țării la momentul actual, fiind concomitent un factor negativ pentru dezvoltarea economiei naționale.

Totuşi, analiza noastră arată că planurile investitorilor străini au fost în mod crucial influențate de evoluția crizei financiare globale din 2008-2009 şi cu reflecții în anii 2010-2012, întrucât fluxul de ISD a scăzut esențial în 2012

față de anul precedent, ceea ce demonstrează că criza dată a avut un impact semnificativ asupra gradului de atractivitate investițională a țării.

Tabelul 1

Structura fluxului net al investițiilor străine directe pe sectoare, mil. dolari SUA

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012 (date provizorii)**
Investițiile străine directe în economia națională − **total**	**541,26**	**711,46**	**145,33**	**197,41**	274,0	**159,21**
inclusiv:						
Capital social	***227,38***	***441,7***	***161,56***	***156,58***	*143,9*	***145,63***
din care sectorul bancar	39,98	30,06	25,45	34,03	**7,64**	**-6,39**
alte sectoare	187,4	411,64	136,11	122,95	**136,26**	**152,02**
Venit reinvestit	***112,81***	***98,7***	***-11,56***	***14,55***	*94,42*	***-9,84***
din care sectorul bancar	27,57	22,68	-21,48	-24,66	**18,61**	**6,43**
alte sectoare	85,24	76,02	9,92	39,21	**75,81**	**-16,27**
Alt capital	***201,07***	***171,06***	***-4,67***	***25,88***	*35,68*	***23,42***
creanțe față de investitorii străini	5,24	-15,15	10,18	-4,09	**-13,21**	**-9,8**
angajamente față de investitorii străini	**195,83**	**186,21**	**-14,85**	**29,97**	**48,89**	**33,2**

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor oferite de Banca Națională a Moldovei.

Ratingurile internaționale arată că unul dintre cele mai problematice elemente este eficiența generală a actului guvernării, la care Republica Moldova este mai rău plasată, chiar şi decât țările CSI (Tabelul 2) [3, p.12].

Tabelul 2

Mediul instituțional, evaluare după Indicele Global de Inovații 2012

	Media CSI	**Media Europa Centrală şi de Est**	**Republica Moldova**
Scor general „Mediul instituțional”	**49,2**	**66,9**	**52,6**
Scor „Mediul politic”	***44,0***	***69,1***	***54,1***
Stabilitatea politică	55,1	73,0	55,3
Eficiența guvernului	26,2	52,7	24,5
Libertatea presei	50,8	81,6	82,4
Scor „Mediul regulator”	***58,5***	***74,5***	***57,0***
Calitatea regulatorie	39,3	69,2	48,8
Dominarea statului de drept	24,7	57,6	37,2
Scor „Mediul de afaceri”	***45,0***	***57,0***	***46,7***
Ușurința de lansare a businessului	65,8	63,7	45,3
Ușurința de rezolvare a insolvabilității	40,1	57,5	37,4
Ușurința de achitare a taxelor	29,1	49,9	57,5

Sursa: Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate”.

În pofida subiectivității acestor poziții în clasamentul Republicii Moldova, mulți investitori țin cont de acest factor, deoarece demonstrează implicațiile politice ale statului în decizia de dezvoltare social-economică a țării respective şi determină formarea unei imagini în context investițional.

Totuşi, experții de la Institutul de Economie, Finanțe şi Statistică se arată optimişti în ceea ce priveşte situația economică pentru acest an, prognozând cel mult o stabilitate a situației şi nicidecum o recesiune. Cu referire la activitatea investițională, experții sunt de părere că reducerea ratelor dobânzii vor facilita investițiile, prognozând o creştere a investițiilor de şapte la sută [1].

Referințe:

1. Analiză: investițiile directe străine au scăzut dramatic în ultimii patru ani. [citat 15 mai 2013]. Disponibil: http://www.timpul.md/articol/investiiile-directe-straine-au-scazut-dramatic-in-ultimii-patru-ani-44041.html
2. DOLTU, C., elab. *Investițiile străine directe şi influiența lor asupra modernizării economiei în tranziție.* Chişinău: Arc, 2008. ISBN 978-9975-61-460-3.
3. Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate". Aprobată prin Hotărârea Guvernului din 2013.
4. Banca Națională a Moldovei [citat 25 mai 2013]. Disponibil: http://www.bnm.md/